



DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Karin Andersen
Fungerende parlamentarisk leder i
SVs Stortingsgruppe
Stortinget
0026 OSLO

Oslo, 20. juli 2012

Vedr. situasjonen for romfolk i Europa og Norge

Jeg viser til ditt brev av 12. juli hvor du tar opp forholdene til romfolket. Jeg takker for henvendelsen og vil innledningsvis understreke at denne folkegruppens skjebne er en utfordring, ikke bare for enkeltnasjoner, men for hele Europa. Norge deltar aktivt i de fora hvor situasjonen for romfolket er satt på dagordenen. Hovedutfordringen er å styrke levekårene for denne gruppen, som sannsynligvis er den mest stigmatiserte gruppen i Europa i dag.

La meg redegjøre for den norske innsatsen internasjonalt. Gjennom EØS-midlene bidrar Norge til å redusere økonomiske og sosiale ulikheter i Europa. Romfolket er allerede én av flere prioriterte målgrupper. I perioden 2004-2009 støttet vi gjennom EØS-finansieringsmidlene 18 prosjekter med totalt 50 millioner kroner, der målet var å bedre situasjonen for romfolket. I tillegg støttet Norge frivillige organisasjoner som jobbet for å bedre minoriteters stilling i samfunnet. I den EØS-finansieringsperioden vi er inne i nå har vi styrket innsatsen rettet mot denne gruppen.

Blant mottakerlandene av EØS-midler beregnet på romfolket har vi prioritert Romania, Bulgaria, Tsjekkia, Ungarn og Slovakia. Vi kommer også til å støtte prosjekter i Spania, Polen, Slovenia, Estland og Portugal. Målet er å bidra til bedre integrering, utdanning, jobbkvalifisering, tilgang til helsetjenester og styrking av juridiske rettigheter. Vi forsetter også å støtte frivillige organisasjoner som jobber for å bedre romfolkets kår generelt.

Programmene er nå under utvikling og skal godkjennes før prosjekter kan settes i gang. Derfor er det for tidlig å si nøyaktig hvor stor støtten kommer til å bli. I avtalen med den bulgarske regjeringen er det avtalt at 10 prosent av EØS-midlene skal gå til tiltak for romfolket. I avtalen med Romania er vi enige om å bruke 10 prosent av støtten til relevante programmer. For disse to landene alene snakker vi da om opp mot 300 millioner kroner fram til 2016.

Gjennom disse prosjektene bidrar vi til å bekjempe rasisme og intoleranse og sikre mennesker grunnleggende rettigheter. Samtidig er det grunn til å understreke at Norge selvsagt ikke kan løse alle utfordringene romfolket står overfor. Dette er felles europeiske utfordringer som krever samordnet internasjonal innsats i tillegg til nasjonale krafttak.

Postadresse:
Postboks 8114 Dep
0032 Oslo, Norge

Kontoradresse:
7. juni plass 1
0251 Oslo

Bank innbetalinger:
7694.05.12618
Org. nr.: 972 417 920

Telefon:
+47 22 24 36 00
Telefaks:
+47 22 24 95 80/81

Saksbehandler:
post@mfa.no
www.regjeringen.no/ud

De siste årene har jeg svart på en rekke interpellasjoner i Stortinget om romfolket og har alltid understreket at de viktigste forutsetningene for en reell utbedring av romfolkets levevilkår og økt inkludering, er tilgang på bolig, utdanning og arbeid.

Europarådet har satt romfolket på dagsorden. Generalsekretær Jagland inviterte til et høynivåmøte om tematikken i 2010. I et stadig mer flerkulturelt Europa utmerker Europarådet seg som en aktør med en klar stemme for romfolkets sak. Jagland har foreslått en felles handlingsplan mellom EU og Europarådet for å styrke integreringen av romfolket i Europa. Fra norsk side støtter vi dette initiativet. Strasbourgerklæringen om romfolket, som ble vedtatt under høynivåmøtet, har regjeringens fulle tilslutning. Den understreker at selv om primæransvaret for inkludering ligger hos nasjonalstatene, og selv om de viktigste tiltakene må gjennomføres på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, så har også Europarådet og andre europeiske samarbeidsorganisasjoner en viktig rolle i å utvirke en pan-europeisk respons på den prekære nøden som preger romfolkets hverdag.

Strasbourg-erklæringen fremhever tre hovedinnsatsområder. For det første ikke-diskriminering og beskyttelse av romfolkets rettigheter, herunder kvinners og barns rettigheter og tilgang til rettsvesenet. For det andre sosial inkludering, der tilgang til utdanning, arbeidslivet, helsestell og boliger er viktig, samt videreutvikling av språk og kultur. For det tredje fremheves det internasjonale samarbeidet, der både Europarådet, EU og OSSE er viktige. Det mest håndfaste resultatet av høynivåmøtet er i så måte etableringen av et opplæringsinstitutt for 400 meglere, advokater og veiledere, samt et program for juridisk veiledning slik at romfolket bedre kan hevde sine rettigheter. For å realisere disse tiltakene besluttet Europarådet å tredoble ressursene til dette formålet.

Forsøk med å benytte seg av såkalte meglere, det vil si personer med rombakgrunn som veileder mellom romfolk og storsamfunnet, er allerede satt i gang her i Norge, og jeg har stor tro på at dette er veien å gå. Romfolk i Norge er ikke en homogen gruppe, og ved å spille på de ressursene som finnes i miljøet, og samtidig trekke veksler på internasjonale erfaringer, håper jeg vi vil se en positiv utvikling for romfolk i Norge årene framover.

Norge har forpliktet seg til å ivareta romfolks rettigheter gjennom både internasjonale konvensjoner og Strasbourgerklæringen. Et viktig moment i erklæringen er at tiltak skal utvikles i tett samarbeid med romfolket selv og med aktiv deltakelse fra dem. Vi må sørge for en kontinuerlig innsats med å bedre integreringen av romfolk i alle deler av samfunnet. Romfolket må da også selv aktivt delta i denne prosessen, med alt dette innebærer av rettigheter og plikter. Det skal stilles krav til romfolket som til alle andre EØS-borgere som kommer til Norge. Men de har også krav på verdighet og respekt som enkeltmennesker.

I mange europeiske land har man arbeidet lenge med å bedre levekårene for romfolk. Noen med mer hell enn andre. Hovedoppgaven bør være å bistå de land med stor rombefolkning til å øke innsatsen for å bedre denne gruppens levevilkår. Det er regjeringens syn at det er mest effektivt å rette innsatsen mot landene hvor romfolket utgjør en stor minoritet. Det er her hovedinnsatsen må være for Europarådet, samt for land som Norge, som ønsker å støtte opp under at denne gruppen kan etablere seg og leve i de land de har nærmest tilknytning til.

I ditt brev viser du til at også Europarådets Parlamentarikerforsamlingen er opptatt av romfolkets levevilkår. Det ble vedtatt en anbefaling 2003 (2012) av 28. juni 2012, som du også refererer til i ditt brev.

Anbefalingen har ennå ikke vært behandlet i Ministerkomiteen. Det har derfor ennå ikke vært anledning til å gi uttrykk for norske myndigheters holdning i saken. Anbefalingen vil sannsynligvis bli lagt frem for Ministerkomiteen i løpet av høsten.

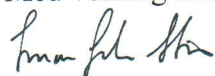
I anbefalingens pkt. 6, som du også viser til, anbefaler Parlamentarikerforsamlingen Ministerkomiteen om å instruere Europarådet ad-hoc ekspertkomite for rom-saker (CAHROM) og Ekspertgruppen for menneskehandel (GRETA) om å analysere lovgivning i medlemsstatene som forbyr tigging, hvilke virkning dette har for romfolket og forholdet til menneskerettskonvensjonen og sosialpakten. Videre tas opp spørsmålet om hvorvidt romfolket er offer for eller involvert i menneskehandel. Endelig anbefales å instruere relevante Europarådsorganer om å vurdere hvordan problemer knyttet til stigmatisering av romfolk i mediene skal håndteres.

Det er således ikke tale om å foreta en gjennomgang av "all diskriminerende lovgivning i medlemsstatene". Merk også at Parlamentarikerforsamlingen anmoder Ministerkomiteen om å instruere europarådsorganer om å gjennomføre ovennevnte tiltak. Det er med andre ord ikke aktuelt å pålegge medlemsstatene å foreta en gjennomgang av nasjonal lovgivning.

I tillegg oppfordres statene til særlig å vektlegge romfolkets spesielle behov i sin politikkutforming, samt å signere protokoll 12 til Europarådets menneskerettskonvensjon om ikke-diskriminering.

I tråd med Strasbourgklæringen vil vi sikre at nasjonale, regionale og lokale tiltak går hånd i hånd med innsatsen på europeisk nivå. Regjeringens handlingsplan for å bedre levekårene for romfolk i Oslo ivaretar dette på en god måte.

Med vennlig hilsen



Jonas Gahr Støre